

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์การไหลเวียนทางการค้าระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว กับ ประเทศสมาชิกอาเซียน โดยใช้แบบจำลองแรงโน้มถ่วง เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและแนวโน้มการส่งออก การนำเข้า และการค้าในภาพรวมของสปป.ลาว โดยเฉพาะศึกษาถึงปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออก(สมการ 3.1) มูลค่าการนำเข้า(สมการ 3.2) และมูลค่าการค้ารวม(สมการ 3.3) ของสปป.ลาว กับประเทศคู่ค้าสมาชิกอาเซียน ใช้ข้อมูลทฤษฎีภูมิแบบพาแนล (Panel data) เป็นรายปีย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 ถึงปี ค.ศ 2010 ของประเทศสมาชิกอาเซียน 7 ประเทศที่สปป.ลาวทำการค้า และอีก 8 ประเทศคู่ค้าสำคัญของสปป.ลาว ซึ่งรวมเป็น 15 ประเทศ ได้ผลการวิเคราะห์ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง เป็นผลการทดสอบพาแนลยูนิทรูท(Panel Unit root Tests) เพื่อทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลที่นำมาศึกษา โดยใช้วิธีการทดสอบ LLC (2000), IPS (2003) และ Fisher type test panel unit root test โดยใช้ ADF-test และ PP-test ตาม (Maddala and Wu (1999) และ Choi (2001))

ส่วนที่สอง การทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) เพื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยใช้วิธีการตรวจสอบด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficients) สามารถวัดได้จากค่าสหสัมพันธ์ (Correlation)

ส่วนที่สาม การทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวคลาดเคลื่อน (Error / Residuals: ε) โดยความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนที่ได้จากสมการประมาณค่า มีค่าไม่คงที่ [$E(\varepsilon_i^2) \neq \sigma^2$] โดยใช้วิธีการ White heteroscedasticity robust covariance matrix

ส่วนที่สี่ การประมาณแบบจำลองพาแนล (Panel estimation) นำเอาแบบจำลองมูลค่าการส่งออกที่แท้จริง(สมการ 3.1) มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริง(สมการ 3.2) และมูลค่าการค้ารวมที่แท้จริง(สมการ 3.3) ทั้งยังไม่ได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงและได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงแล้ว มาประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดนัยทั่วไป (Generalized Least Squares (GLS)) วิธี Panel EGLS (Cross-section weights) และ White cross-section standard errors & covariance (d.f. corrected)

4.1 ผลการทดสอบพาแนลยูนิทรูท (Panel unit root test)

การทดสอบพาแนลยูนิทรูท (Panel unit root test) เพื่อทดสอบความนิ่งของข้อมูลตัวแปร

ตารางที่ 4.1 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลพาแนล โดยใช้แบบ individual intercept

ระดับ	ตัวแปร	LLC	IPS	ADF-Fisher	PP-Fisher
Level I(0)	lnEX _{ij,t}	-0.22895 (0.4095)	1.21931 (0.8886)	28.8078 (0.5277)	31.3861 (0.3966)
	lnM _{ij,t}	-1.83427** (0.0333)	0.61716 (0.7314)	23.2762 (0.8037)	19.1251 (0.9373)
	lnTrade _{ij,t}	-1.25094 (0.1055)	0.63484 (0.7372)	26.1544 (0.6672)	23.0609 (0.8127)
	lnY _{j,t}	-0.14481 (0.4424)	2.40578 (0.9919)	14.2657 (0.9933)	26.2184 (0.6639)
	lnpcY _{j,t}	0.37561 (0.6464)	2.45895 (0.9930)	14.1766 (0.9936)	20.9949 (0.8880)
	lnN _{j,t}	-10.2700*** (0.0000)	-3.33659*** (0.0004)	68.3125*** (0.0001)	167.267*** (0.0000)
	lnRER _t	-0.61824 (0.2682)	1.61864 (0.9472)	19.8273 (0.9210)	12.0068 (0.9986)
1 st Differential I(1)	lnEX _{ij,t}	-11.9686*** (0.0000)	-5.81927*** (0.0000)	81.4531*** (0.0000)	111.177*** (0.0000)
	lnM _{ij,t}	-10.7184*** (0.0000)	-5.50002*** (0.0000)	92.9345*** (0.0000)	120.064*** (0.0000)
	lnTrade _{ij,t}	-9.13723*** (0.0000)	-4.37670*** (0.0000)	78.2987*** (0.0000)	91.4607*** (0.0000)
	lnY _{j,t}	-6.14031*** (0.0000)	-2.97575*** (0.0015)	60.3045*** (0.0008)	59.1065*** (0.0012)
	lnpcY _{j,t}	-6.40998*** (0.0000)	-3.06147*** (0.0011)	61.1104*** (0.0007)	59.6542*** (0.0010)
	lnN _{j,t}	นิ่งที่ระดับ Level แล้ว			
lnRER _t	-8.04833*** (0.0000)	-4.08362*** (0.0000)	75.8746*** (0.0000)	99.5199*** (0.0000)	

หมายเหตุ: (1) ค่าในวงเล็บคือค่า Probability, (2) สัญลักษณ์ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%, (3) สัญลักษณ์ ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 5%

ที่มา: จากการคำนวณ

มูลค่าส่งออกที่แท้จริง($\ln EX_{j,t}$) มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริง($\ln IM_{j,t}$) มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริง ($\ln Trade_{j,t}$) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า($\ln pcY_{j,t}$) จำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า ($\ln N_{j,t}$) และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln RER$) ในรูปลอการิทึมธรรมชาติ (Natural logarithm) ด้วยวิธีการของ LLC, IPS และ Fisher type test โดยใช้ ADF- test และ PP- test ที่ระดับ Level หรือ I (0) และที่ผลต่างระดับหนึ่ง (1st Differential) หรือ I(1) มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

จากตารางที่ 4.1 แสดงผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตัวแปรมูลค่าส่งออกที่แท้จริง ($\ln EX_{j,t}$) มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริง($\ln IM_{j,t}$) มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริง($\ln Trade_{j,t}$) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า($\ln pcY_{j,t}$) จำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า($\ln N_{j,t}$) และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln RER$) ในรูปลอการิทึมธรรมชาติ (Natural logarithm) ด้วยวิธีการของ LLC, IPS และ Fisher type test โดยใช้ ADF- test และ PP- test ใช้แบบ individual intercept พบว่าข้อมูลตัวแปรจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า($\ln N_{j,t}$) มีความนิ่งที่ระดับ Level หรือ I(0) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 1 ส่วนข้อมูลตัวแปรมูลค่าส่งออกที่แท้จริง($\ln EX_{j,t}$) มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริง ($\ln IM_{j,t}$) มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริง ($\ln Trade_{j,t}$) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{j,t}$) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า($\ln pcY_{j,t}$) และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln RER$) มีความนิ่งที่ระดับ First difference หรือ I(1) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1% ดังนั้นจึงสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการสมการได้โดยไม่ทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริงระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ(Spurious Regression)

ส่วนตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{j,t}$) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{j,t}$) จำนวนประชากรของสปป.ลาว ($\ln N_{j,t}$) ระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) มีพรมแดนร่วมกัน($BD_{ij,t}$) เข้าใจภาษากันมากกว่าร้อยละ 50($LAN_{ij,t}$) และเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{ij,t}$) ไม่สามารถทดสอบความนิ่งของข้อมูลได้เนื่องจากข้อมูลในแต่ละกลุ่มประเทศมีค่าเท่ากัน

4.2 ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity)

ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) โดยใช้วิธีการตรวจสอบด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย(Simple Correlation Coefficients) สามารถวัดได้จากค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของสมการมูลค่าการส่งออก(สมการ 3.1) มูลค่าการนำเข้า(สมการ 3.2) และมูลค่าการค้ารวม(สมการ 3.3) ซึ่งได้ผลการทดสอบละเอียด ดังนี้

4.2.1 ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปรของแบบจำลองมูลค่าการส่งออก($\ln EX_{i,t}$)

ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ของแบบจำลองมูลค่าการส่งออกพิจารณาจากค่า Correlation (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปรของแบบจำลองมูลค่าการส่งออก($\ln EX_{i,t}$)

	LNEXIJ	LNVI	LNVIJ	LNPCI	LNPCIJ	LNNI	LNNJ	LNDIJ	LNRER	ASEANIJ	BDIJ	LANIJ
LNEXIJ	1	0.11901 84	0.34805 58	0.11862 33	0.30787 72	0.11976 05	0.09932 09	0.05200 71	0.20468 37	0.29962 22	0.34279 38	0.37536 11
LNVI	0.119 0184	1	0.06803 23	0.99985 66	0.04431 24	0.99794 35	0.03686 61	0.00105 83	0.02829 34	0.00408 15	0.00904 03	0.00399 06
LNVIJ	0.348 0558	0.06803 23	1	0.06759 47	0.64533 31	0.06949 81	0.54746 6	0.78619 11	0.51592 8	0.81659 77	0.46125 87	0.13775 38
LNPCI	0.118 6233	0.99985 66	0.06759 47	1	0.04414 29	0.99672 54	0.03650 36	0.00117 1	0.02837 42	0.00352 06	0.00911 62	0.00402 41
LNPCIJ	0.307 8772	0.04431 24	0.64533 31	0.04414 29	1	0.04474 69	0.28595 55	0.74375 79	0.68043 61	0.56286 83	0.62160 87	0.13520 97
LNNI	0.119 7605	0.99794 35	0.06949 81	0.99672 54	0.04474 69	1	0.03822 63	0.00063 48	0.02790 26	0.00620 89	0.00877 28	0.00387 25
LNNJ	0.099 3209	0.03686 61	0.54746 6	0.03650 36	0.28595 55	0.03822 63	1	0.17149 09	0.09832 2	0.40792 62	0.10220 49	0.02474 92
LNDIJ	0.052 0071	0.00105 83	0.78619 11	0.00117 1	0.74375 79	0.00063 48	0.17149 09	1	0.63587 23	0.78867 22	0.70953 4	0.44513 33
LNRER	0.204 6837	0.02829 34	0.51592 8	0.02837 42	0.68043 61	0.02790 26	0.09832 2	0.63587 23	1	0.45349 36	0.41367 71	0.00664 1
ASEANIJ	0.299 6222	0.00408 15	0.81659 77	0.00352 06	0.56286 83	0.00620 89	0.40792 62	0.78867 22	0.45349 36	1	0.35885 17	0.29444 67
BDIJ	0.342 7938	0.00904 03	0.46125 87	0.00911 62	0.62160 87	0.00877 28	0.10220 49	0.70953 4	0.41367 71	0.35885 17	1	0.44142 15
LANIJ	0.375 3611	0.00399 06	0.13775 38	0.00402 41	0.13520 97	0.00387 25	0.02474 92	0.44513 33	0.00664 1	0.29444 67	0.44142 15	1

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 4.2 พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูง(มากกว่า 0.7 หรือ 70%) ได้แก่ ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.9998566 ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.9979435 ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.9967254 ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.7861911 ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวม

ภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า($\ln pcY_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.7437579 ตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{j,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.8165977 ตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{j,t}$) กับตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.7886722 ตัวแปรมีพรมแดนร่วมกัน($BD_{j,t}$) กับตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.709534 ซึ่งอาจทำให้สมการเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ได้ การแก้ปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ในการศึกษาคั้งนี้ใช้วิธีการตัดตัวแปรดังกล่าวออกจากแบบจำลอง

4.2.2 ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปรของแบบจำลองมูลค่าการนำเข้า($\ln IM_{j,t}$)

ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ของแบบจำลองมูลค่าการนำเข้าพิจารณาจากค่า Correlation (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปรของแบบจำลองมูลค่าการนำเข้า($\ln IM_{j,t}$)

	LNIMJ	LNNJ	LNRER	LNJI	LNJ	LNDIJ	LANIJ	ASEANIJ	LNPCYJ	BDIJ	LNPCYI	LNNI
LNIMJ	1	0.105 4679	0.10980 41	0.13767 12	0.26240 94	0.19261 04	0.55293 32	0.13205 87	0.20191 38	0.42753 68	0.13744 81	0.13813
LNNJ	0.105 4679	1	0.09806 44	0.01909 02	0.53936 02	0.16973 57	0.02792 22	0.40724 07	0.29578 44	0.09292 28	0.01907 35	0.01910 36
LNRER	0.109 8041	0.098 0644	1	0.02696 32	0.51436 2	0.63585 44	0.00592 9	0.44894 16	0.67241 78	0.40996 51	0.02702 18	0.02665 31
LNJI	0.137 6712	0.019 0902	0.02696 32	1	0.06942 56	3.76E- 18	6.78E- 19	-2.71E- 18	0.06145 75	-4.62E- 18	0.99985 26	0.99788 94
LNJ	0.262 4094	0.539 3602	0.51436 2	0.06942 56	1	0.78543 86	0.13278 01	0.81747 08	0.64486 15	0.44711 1	0.06929 9	0.06971 34
LNDIJ	0.192 6104	0.169 7357	0.63585 44	3.76E- 18	0.78543 86	1	0.44266 18	0.78338 72	0.73700 17	0.70168 65	-5.38E- 18	-5.34E- 18
LANIJ	0.552 9332	0.027 9222	0.00592 9	6.78E- 19	0.13278 01	0.44266 18	1	0.28571 43	0.12535 06	0.44320 26	-2.75E- 19	2.81E- 19
ASEANIJ	0.132 0587	0.407 2407	0.44894 16	-2.71E- 18	0.81747 08	0.78338 72	0.28571 43	1	0.55790 11	0.34247 48	1.10E- 18	-1.12E- 18
LNPCYJ	0.201 9138	0.295 7844	0.67241 78	0.06145 75	0.64486 15	0.73700 17	0.12535 06	0.55790 11	1	0.59169 76	0.06133 04	0.06176 65
BDIJ	0.427 5368	0.092 9228	0.40996 51	-4.62E- 18	0.44711 1	0.70168 65	0.44320 26	0.34247 48	0.59169 76	1	-6.20E- 19	3.03E- 18
LNPCYI	0.137 4481	0.019 0735	0.02702 18	0.99985 26	0.06929 9	-5.38E- 18	-2.75E- 19	1.10E- 18	0.06133 04	-6.20E- 19	1	0.99663 82
LNNI	0.138 13	0.019 1036	0.02665 31	0.99788 94	0.06971 34	-5.34E- 18	2.81E- 19	-1.12E- 18	0.06176 65	3.03E- 18	0.99663 82	1

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 4.3 พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูง(มากกว่า 0.7 หรือ 70%) ได้แก่ ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.7854386 ตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน ($ASEAN_{ij,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.8174708 ตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{ij,t}$) กับตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.7833872 ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า($\ln pcY_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.7370017 ตัวแปรมีพรมแดนร่วมกัน ($BD_{ij,t}$) กับตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.7016865 ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.9998526 ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.9978894 ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.9966382 ซึ่งอาจทำให้สมการเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ได้ การแก้ปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการตัดตัวแปรดังกล่าวออกจากแบบจำลอง

4.2.3 ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปรของแบบจำลองมูลค่าการค้ารวม($\ln Trade_{ij,t}$)

ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ของแบบจำลองมูลค่าการค้ารวม พิจารณาจากค่า Correlation (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4.4)

จากตารางที่ 4.4 พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงมากกว่า 0.7 หรือร้อยละ 70 ได้แก่ ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.9998526 ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.9978894 ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว ($\ln N_{i,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.9966382 ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.7854386 ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij,t}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวม

ตารางที่ 4.4 ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปรของแบบจำลองมูลค่าการคำนวณ (InTrade_{ijt})

	LNTRADEIJ	LNVI	LNVIJ	LNPCIJ	LNPCI	LNNJ	LNNI	LNRRER	LNDIJ	LANIJ	BDIJ	ASEANIJ
LNTRADEIJ	1	0.132188	0.3178303	0.2899986	0.132029	0.0776904	0.1323085	0.1863943	0.0799335	0.4960706	0.3913625	0.2141665
LNVI	0.132188	1	0.0694256	0.0614575	0.9998526	0.0190902	0.9978894	0.0269632	3.76E-18	6.78E-19	-4.62E-18	-2.71E-18
LNVIJ	0.3178303	0.0694256	1	0.6448615	0.069299	0.5393602	0.0697134	0.514362	0.7854386	0.1327801	0.447111	0.8174708
LNPCIJ	0.2899986	0.0614575	0.6448615	1	0.0613304	0.2957844	0.0617665	0.6724178	0.7370017	0.1253506	0.5916976	0.5579011
LNPCI	0.132029	0.9998526	0.069299	0.0613304	1	0.0190735	0.9966382	0.0270218	-5.38E-18	-2.75E-19	-6.20E-19	1.10E-18
LNNJ	0.0776904	0.0190902	0.5393602	0.2957844	0.0190735	1	0.0191036	0.0980644	0.1697357	0.0279222	0.0929228	0.4072407
LNNI	0.1323085	0.9978894	0.0697134	0.0617665	0.9966382	0.0191036	1	0.0266531	-5.34E-18	2.81E-19	3.03E-18	-1.12E-18
LNRRER	0.1863943	0.0269632	0.514362	0.6724178	0.0270218	0.0980644	0.0266531	1	0.6358544	0.005929	0.4099651	0.4489416
LNDIJ	0.0799335	3.76E-18	0.7854386	0.7370017	-5.38E-18	0.1697357	-5.34E-18	0.6358544	1	0.4426618	0.7016865	0.7833872
LANIJ	0.4960706	6.78E-19	0.1327801	0.1253506	-2.75E-19	0.0279222	2.81E-19	0.005929	0.4426618	1	0.4432026	0.2857143
BDIJ	0.3913625	4.62E-18	0.447111	0.5916976	-6.20E-19	0.0929228	3.03E-18	0.4099651	0.7016865	0.4432026	1	0.3424748
ASEANIJ	0.2141665	2.71E-18	0.8174708	0.5579011	1.10E-18	0.4072407	-1.12E-18	0.4489416	0.7833872	0.2857143	0.3424748	1

ที่มา: จากการคำนวณ

ภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า ($\ln pcY_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.7370017 ตัวแปรมีพรมแดนร่วมกัน (BD_{ijt}) กับตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า ($\ln D_{ij}$) มีความสัมพันธ์เท่ากับ -0.7016865 ตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน ($ASEAN_{ijt}$) กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{j,t}$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.8174708 ตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน ($ASEAN_{ijt}$) กับตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า ($\ln D_{ij}$) มีความสัมพันธ์เท่ากับ -0.7833872 ซึ่งอาจทำให้สมการเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ได้ การแก้ปัญหามาตรการร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการตัดตัวแปรดังกล่าวออกจากแบบจำลอง

4.3 ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity

ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity โดยใช้วิธีการ White heteroscedasticity robust covariance matrix ของแบบจำลองมูลค่าการส่งออก (สมการ 3.1) มูลค่าการนำเข้า (สมการ 3.2) และมูลค่าการคำนวณ (สมการ 3.3) ซึ่งได้ผลการทดสอบละเอียด ดังนี้

4.3.1 ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ของแบบจำลองมูลค่าการส่งออก($\ln EX_{it}$)

1. ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity โดยใช้วิธีการ White heteroscedasticity robust covariance matrix ของแบบจำลองมูลค่าการส่งออกที่ยังไม่ได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงออกจากแบบจำลอง พบว่า ค่าสถิติ Chi-square ที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าวิกฤต ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 [$\text{Prob.} < \alpha$] (ค่า Prob. = 0.0040) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าแบบจำลองมูลค่าการส่งออกนี้มีปัญหา Heteroskedasticity

2. ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity โดยใช้วิธีการ White heteroscedasticity robust covariance matrix ของแบบจำลองมูลค่าการส่งออกที่ได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงออกจากแบบจำลองแล้ว พบว่า ค่าสถิติ Chi-square ที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าวิกฤต ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 [$\text{Prob.} < \alpha$] (ค่า Prob. = 0.0006) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าแบบจำลองมูลค่าการส่งออกนี้มีปัญหา Heteroskedasticity

การแก้ไขกรณีเกิดปัญหา Heteroskedasticity ด้วยวิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดนัยทั่วไป (Generalized Least Squares (GLS))

4.3.2 ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ของแบบจำลองมูลค่าการนำเข้า($\ln IM_{it}$)

1. ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity โดยใช้วิธีการ White heteroscedasticity robust covariance matrix ของแบบจำลองมูลค่าการนำเข้าที่ยังไม่ได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงออกจากแบบจำลอง พบว่า ค่าสถิติ Chi-square ที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าวิกฤต ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 [$\text{Prob.} < \alpha$] (ค่า Prob. = 0.0000) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าแบบจำลองมูลค่าการนำเข้านี้มีปัญหา Heteroskedasticity

2. ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity โดยใช้วิธีการ White heteroscedasticity robust covariance matrix ของแบบจำลองมูลค่าการนำเข้าที่ได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงออกจากแบบจำลองแล้ว พบว่า ค่าสถิติ Chi-square ที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าวิกฤต ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 [$\text{Prob.} < \alpha$] (ค่า Prob. = 0.0016) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าแบบจำลองมูลค่าการนำเข้านี้มีปัญหา Heteroskedasticity

การแก้ไขกรณีเกิดปัญหา Heteroskedasticity ด้วยวิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดนัยทั่วไป (Generalized Least Squares (GLS))

4.3.3 ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ของแบบจำลองมูลค่าการค้ารวม ($\ln Trade_{i,t}$)

1. ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity โดยใช้วิธีการ White heteroscedasticity robust covariance matrix ของแบบจำลองมูลค่าการค้ารวมที่ยังไม่ได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงออกจากแบบจำลอง พบว่า ค่าสถิติ Chi-square ที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าวิกฤต ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 [Prob. < α] (ค่า Prob. = 0.0005) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าแบบจำลองมูลค่าการค้ารวมนี้มีปัญหา Heteroskedasticity

2. ผลการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity โดยใช้วิธีการ White heteroscedasticity robust covariance matrix ของแบบจำลองมูลค่าการค้ารวมที่ได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงออกจากแบบจำลองแล้ว พบว่า ค่าสถิติ Chi-square ที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าวิกฤต ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 [Prob. < α] (ค่า Prob. = 0.0004) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าแบบจำลองมูลค่าการค้ารวมนี้มีปัญหา Heteroskedasticity

การแก้ไขกรณีเกิดปัญหา Heteroskedasticity ด้วยวิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดน้อยทั่วไป (Generalized Least Squares (GLS))

4.4 ผลการประมาณแบบจำลองพาแนล (Panel estimation)

ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการค้าส่งออกที่แท้จริง(สมการ 3.1) มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริง(สมการ 3.2) และมูลค่าการค้ารวมที่แท้จริง(สมการ 3.3) ทั้งยังไม่ได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงและได้ตัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงแล้ว มาประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดน้อยทั่วไป (Generalized Least Squares (GLS)) วิธี Panel EGLS (Cross-section weights) และ White cross-section standard errors & covariance (d.f. corrected) ซึ่งได้ผลการประมาณค่าละเอียด ดังนี้

4.4.1 ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการค้าส่งออก ($\ln EX_{i,t}$)

ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการค้าส่งออกโดยวิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดน้อยทั่วไป (Generalized Least Squares (GLS)) วิธี Panel EGLS (Cross-section weights) และ White cross-section standard errors & covariance (d.f. corrected) ปรากฏละเอียดในตารางที่ 4.5 ดังนี้

จากตารางที่ 4.5 สมการ (a₁) เป็นการประมาณแบบจำลองมูลค่าการค้าส่งออกที่มีปัญหา (Multicollinearity) เนื่องจากตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{j,t}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า ($\ln pcY_{j,t}$) ตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน (ASEAN_{i,t}) และตัวแปรมีพรมแดนร่วมกัน (BD_{i,t}) มีความสัมพันธ์กับตัวแปร

ตารางที่ 4.5 ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการส่งออก($\ln EX_{i,t}$)

ตัวแปร	สมการ a_1	สมการ b_1
LNYI	227.0215** (0.0482)	2.243318*** (0.0000)
LNYJ	-166.3788** (0.0271)	0.490976*** (0.0000)
LNPCYI	-225.9094** (0.0491)	-
LNPCYJ	167.6252** (0.0261)	-
LNNI	-223.0590* (0.0538)	-
LNNJ	166.6112** (0.0268)	-0.249874*** (0.0003)
LNRER	0.005030 (0.9019)	0.180963*** (0.0000)
LNDIJ	0.205843 (0.4625)	-1.408592*** (0.0000)
LANIJ	2.988966*** (0.0000)	4.288458*** (0.0000)
BDIJ	4.532801*** (0.0000)	-
ASEANIJ	-0.844724* (0.0923)	-3.563474*** (0.0000)
C	759.4288 (0.7198)	0.089356 (0.9696)
Adjusted R-squared	0.869593	0.885282
S.E. of regression	1.567485	1.893333

หมายเหตุ: (1) ค่าในวงเล็บคือค่า Probability, (2) สัญลักษณ์ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%, (3) สัญลักษณ์ ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 5%, (4) สัญลักษณ์ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 10%
ที่มา: จากการคำนวณ

ระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{i,t}$), ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) และตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$), ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่

แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) และตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{ij,t}$) มีค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) ก่อนข้างสูง ซึ่งเป็นตัวแปรที่จะพิจารณาตัดออกจากแบบจำลอง

ส่วนสมการ (b_1) เป็นการประมาณแบบจำลองมูลค่าการส่งออกที่ได้แก้ปัญหา (Multicollinearity) โดยวิธีการตัดตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กันสูงออกจากแบบจำลอง คือตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pc Y_{i,t}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า($\ln pc Y_{j,t}$) ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว ($\ln N_{i,t}$) และตัวแปรมีพรมแดนร่วมกัน($BD_{ij,t}$) ส่วนตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{ij,t}$) ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) และตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) ถึงแม้จะมีค่าความสัมพันธ์กันสูง แต่ยังคงเก็บไว้ในแบบจำลอง เนื่องจากเป็นตัวแปรสำคัญที่ใช้ตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ และการศึกษาในครั้งนี้เลือกใช้สมการ (b_1) เพื่อวิเคราะห์ผลแบบจำลองมูลค่าการส่งออก ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการมูลค่าการส่งออกในภาพรวมของสปป.ลาว ไปยังประเทศคู่ค้าสมาชิกอาเซียนได้ ดังนี้

$$\ln EX_{ij,t} = 0.089 + 2.243 \ln Y_{i,t} + 0.491 \ln Y_{j,t} - 0.250 \ln N_{j,t} - 1.409 \ln D_{ij} + 0.181 \ln RER_{ij,t} + 4.288 LAN_{ij,t} - 3.563 ASEAN_{ij,t}$$

(0.038) (8.830)*** (5.747)*** (-3.690)*** (-6.509)*** (4.484)***
(12.827)*** (-9.674)***

R-squared = 0.891 Adjusted R-squared = 0.885

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บ คือค่า (t-statistic)

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%

จากผลการประมาณค่าสมการ (b_1) พบว่าตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{j,t}$) ตัวแปรจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า($\ln N_{j,t}$) ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของ สปป.ลาว($\ln RER$) และตัวแปรหุ่นเข้าใจภาษากันมากกว่าร้อยละ 50 ($LAN_{ij,t}$) มีเครื่องหมายเป็นไปตามสมมติฐานและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละหนึ่ง (1%) หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนตัวแปรหุ่นเป็นสมาชิกอาเซียน ($ASEAN_{ij,t}$) มีเครื่องหมายไม่เป็นไปตามสมมติฐานและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละหนึ่ง (1%)

หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยสามารถอธิบายผลกระทบของตัวแปรอิสระต่างๆที่ส่งผลต่อมูลค่าการส่งออกในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln EX_{j,t}$) จากค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระในรูปแบบของค่าความยืดหยุ่น ได้ดังนี้

ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงกำลังการผลิตของสปป.ลาว หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาวเพิ่มสูงขึ้นทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการส่งออกที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln EX_{j,t}$) ไปยังประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 2.243 ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงกำลังซื้อของประเทศคู่ค้า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้าเพิ่มสูงขึ้น ประเทศคู่ค้าของสปป.ลาวก็จะมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น สปป.ลาวก็สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้าเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการส่งออกที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln EX_{j,t}$) ไปยังประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.491 ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า($\ln N_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการผลิตและการบริโภคควบคู่กันของประเทศคู่ค้า หากประเทศคู่ค้ามีจำนวนประชากรมากสะท้อนถึงการผลิตและการบริโภคที่เพิ่มขึ้นควบคู่กัน ซึ่งหากการผลิตที่เพิ่มขึ้นนั้นเป็นการผลิตเพื่อส่งออก ประเทศนั้นย่อมมีการนำเข้าเพื่อการบริโภคในประเทศเพิ่มขึ้น(บวก) แต่หากเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ การนำเข้าของประเทศนั้นย่อมลดลง(ลบ) ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้าเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการส่งออกที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln EX_{j,t}$) ไปยังประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.250 ในทิศทางตรงข้ามกัน เป็นเพราะจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้าของสปป.ลาวเพิ่มขึ้นทำให้การผลิตเพิ่มขึ้น แต่การผลิตเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ ดังนั้นทำให้การนำเข้าจากสปป.ลาวลดลง และอีกแง่หนึ่งเป็นเพราะตัวสินค้าของสปป.ลาวเอง เนื่องจากโครงสร้างสินค้าส่งออกของสปป.ลาวส่วนมากเป็นสินค้าวัตถุดิบ สินค้ากึ่งสำเร็จรูป สินค้าเกษตรตามฤดูกาล ดังนั้นอาจไม่เป็นที่ต้องการจากผู้บริโภคประเทศคู่ค้า ที่นับวันชอบบริโภคสินค้าสำเร็จรูปขั้นสูง

ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงอุปสรรคที่มีต่อการส่งออก โดยสะท้อนถึงต้นทุนค่าขนส่งและเวลาในการขนส่ง ซึ่งผลการประมาณค่า

แบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้าอยู่ไกลออกไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการส่งออกที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln EX_{ijt}$) ไปยังประเทศคู่ค้าเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.409 ในทิศทางตรงข้ามกัน

ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln RER_t$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการอ่อนค่า หรือการแข็งค่าของเงินกีบของสปป.ลาว ซึ่งหากอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาวสูงขึ้น แสดงว่าเงินกีบอ่อนค่าลง ทำให้สปป.ลาวสามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศคู่ค้าจะมองว่าสินค้าของสปป.ลาวมีราคาถูกลง ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาวเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการส่งออกที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln EX_{ijt}$) ไปยังประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไป ร้อยละ 0.181 ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรหุ่นเข้าใจภาษากันมากกว่าร้อยละ 50 (LAN_{ijt}) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงความสะดวกในการติดต่อซื้อขายระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากสปป.ลาวและประเทศคู่ค้าเข้าใจภาษากันมากกว่าร้อยละ 50 จะทำให้มูลค่าการส่งออกที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln EX_{ijt}$) ไปยังประเทศคู่ค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.288

ตัวแปรหุ่นเป็นสมาชิกอาเซียน ($ASEAN_{ijt}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการส่งเสริมการขยายตัวทางการค้าโดยการลดภาษีสินค้าและยกเลิกมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีภายในอาเซียน ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากสปป.ลาวและประเทศคู่ค้าเป็นสมาชิกอาเซียนจะทำให้มูลค่าการส่งออกที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln EX_{ijt}$) ไปยังประเทศคู่ค้าลดลงร้อยละ 3.563 แสดงว่าสปป.ลาวใช้ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกอาเซียนเพื่อขยายการส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันยังไม่เต็มที่

4.4.2 ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการนำเข้า ($\ln IM_{ijt}$)

ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการนำเข้าโดยวิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดนัยทั่วไป (Generalized Least Squares (GLS)) วิธี Panel EGLS (Cross-section weights) และ White cross-section standard errors & covariance (d.f. corrected) คุรยละเอียดในตารางที่ 4.6 ดังนี้

จากตารางที่ 4.6 สมการ (a_2) เป็นการประมาณแบบจำลองมูลค่าการนำเข้าที่มีปัญหา (Multicollinearity) เนื่องจากตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{jt}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า ($\ln pcY_{jt}$) ตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน ($ASEAN_{ijt}$) และตัวแปรมีพรมแดนร่วมกัน (BD_{ijt}) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า ($\ln D_{ijt}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว ($\ln Y_{it}$) และตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว ($\ln N_{it}$) มีความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.6 ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการนำเข้า($\ln IM_{i,t}$)

ตัวแปร	สมการ a_2	สมการ b_2
LNVI	66.30688 (0.1542)	0.989938*** (0.0000)
LNVIJ	-103.6991*** (0.0000)	1.121361*** (0.0000)
LNPCI	-66.10336 (0.1592)	-
LNPCIJ	104.9537*** (0.0000)	-
LNRR	0.055472*** (0.0000)	0.085264*** (0.0000)
LNNI	-62.54183 (0.1686)	-
LNNJ	104.2090*** (0.0000)	-0.606975*** (0.0000)
LNDIJ	-1.703055*** (0.0000)	-2.514254*** (0.0000)
LANIJ	0.847733*** (0.0001)	2.192239*** (0.0000)
BDIJ	2.845240*** (0.0000)	-
ASEANIJ	-0.676970*** (0.0000)	-1.651817*** (0.0000)
C	-574.7151 (0.3685)	17.76012*** (0.0000)
Adjusted R-squared	0.979435	0.969958
S.E. of regression	0.877794	1.069499

หมายเหตุ: (1) ค่าในวงเล็บคือค่า Probability, (2) สัญลักษณ์ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%, (3) สัญลักษณ์ ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 5%, (4) สัญลักษณ์ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 10%
ที่มา: จากการคำนวณ

กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$), ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) และตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{i,t}$) มีค่าความสัมพันธ์กับตัว

แปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) ก่อนข้างสูง ซึ่งเป็นตัวแปรที่จะพิจารณาตัดออกจากแบบจำลอง

ส่วนสมการ (b_2) เป็นการประมาณแบบจำลองมูลค่าการนำเข้าที่ได้แก้ปัญหา (Multicollinearity) โดยวิธีการตัดตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กันสูงออกจากแบบจำลอง คือตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า($\ln pcY_{j,t}$) ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว ($\ln N_{i,t}$) และตัวแปรมีพรมแดนร่วมกัน($BD_{ij,t}$) ส่วนตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{ij,t}$) ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) และตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) ถึงแม้จะมีค่าความสัมพันธ์กันสูง แต่ยังคงเก็บไว้ในแบบจำลอง เนื่องจากเป็นตัวแปรสำคัญที่ใช้ตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ และการศึกษาในครั้งนี้เลือกใช้สมการ (b_2) เพื่อวิเคราะห์ผลแบบจำลองมูลค่าการนำเข้า ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการมูลค่าการนำเข้าในภาพรวมของสปป.ลาว จากประเทศคู่ค้าอาเซียน ได้ดังนี้

$$\ln IM_{ij,t} = 17.760 + 0.990 \ln Y_{i,t} + 1.121 \ln Y_{j,t} - 0.607 \ln N_{j,t} - 2.514 \ln D_{ij} + 0.085 \ln RER_{i,t} \\ (14.558)^{***} \quad (8.579)^{***} \quad (17.303)^{***} \quad (-13.948)^{***} \quad (-43.057)^{***} \quad (5.136)^{***} \\ + 2.192 LAN_{ij,t} - 1.652 ASEAN_{ij,t} \\ (21.798)^{***} \quad (-11.846)^{***}$$

R-squared = 0.971 Adjusted R-squared = 0.970

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บ คือค่า (t-statistic)

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%

จากผลการประมาณค่าสมการ (b_2) พบว่าตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{j,t}$) ตัวแปรจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า($\ln N_{j,t}$) ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของ สปป.ลาว($\ln RER_{i,t}$) และตัวแปรหุ่นเข้าใจภาษากันมากกว่าร้อยละ 50 ($LAN_{ij,t}$) มีเครื่องหมายเป็นไปตามสมมติฐานและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละหนึ่ง (1%) หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนตัวแปรหุ่นเป็นสมาชิกอาเซียน ($ASEAN_{ij,t}$) มีเครื่องหมายไม่เป็นไปตามสมมติฐานและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 1 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยสามารถอธิบายผลกระทบของตัวแปรอิสระต่างๆที่ส่งผลต่อมูลค่าการ

นำเข้าในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln IM_{j,t}$) จากค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระในรูปแบบของค่าความยืดหยุ่น ได้ดังนี้

ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงกำลังซื้อของสปป.ลาว หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาวเพิ่มขึ้น สปป.ลาวก็สามารถซื้อสินค้าได้มากขึ้น ทำให้มูลค่าการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาวเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln IM_{j,t}$) จากประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.990 ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงกำลังการผลิตของประเทศคู่ค้า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้าเพิ่มขึ้น ประเทศคู่ค้าของสปป.ลาวก็จะมีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้น สปป.ลาวจึงมีการนำเข้าเพิ่มขึ้น ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้าเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln IM_{j,t}$) จากประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.121 ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า($\ln N_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการผลิตและการบริโภคควบคู่กันของประเทศคู่ค้า หากประเทศคู่ค้ามีจำนวนประชากรมากสะท้อนถึงการผลิตและการบริโภคที่เพิ่มขึ้นควบคู่กัน ซึ่งหากการผลิตที่เพิ่มขึ้นนั้นเป็นการผลิตเพื่อส่งออก ประเทศนั้นย่อมมีการนำเข้าเพื่อการบริโภคในประเทศเพิ่มขึ้น(บวก) แต่หากเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ การนำเข้าของประเทศนั้นย่อมลดลง(ลบ) ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้าเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln IM_{j,t}$) จากประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.607 ในทิศทางตรงข้ามกัน เป็นเพราะจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้าของสปป.ลาวเพิ่มขึ้นทำให้การผลิตเพิ่มขึ้นแต่การผลิตเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ ดังนั้นทำให้การส่งออกไปสปป.ลาวลดลง

ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงอุปสรรคที่มีต่อการนำเข้า โดยสะท้อนถึงต้นทุนค่าขนส่งและเวลาในการขนส่ง ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้าอยู่ไกลออกไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln IM_{j,t}$) จากประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 2.514 ในทิศทางตรงข้ามกัน

ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln RER_{jt}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการอ่อนค่าหรือการแข็งค่าของเงินกีบของสปป.ลาว ซึ่งหากอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาวสูงขึ้น แสดงว่าเงินกีบอ่อนค่าลง ทำให้สปป.ลาวสามารถนำเข้าลดลง เนื่องจากสปป.ลาวจะมองว่าสินค้าของประเทศคู่ค้ามีราคาแพงขึ้น แต่ในความเป็นจริงการนำเข้าของสปป.ลาวยังเพิ่มขึ้น เนื่องจากสปป.ลาวยังมีความจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าที่มาประกอบให้แก่การผลิตอีกมาก และพื้นฐานการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคของสปป.ลาวยังน้อย แต่ความต้องการภายในมีสูง ดังนั้นถึงแม้เงินกีบจะอ่อนค่าแต่การนำเข้าของสปป.ลาวยังเพิ่มขึ้น ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาวเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln IM_{jt}$) จากประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.085 ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรหุ่นเข้าใจภาษาถิ่นมากกว่าร้อยละ 50 (LAN_{jt}) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงความสะดวกในการติดต่อซื้อขายระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากสปป.ลาวและประเทศคู่ค้าเข้าใจภาษาถิ่นมากกว่าร้อยละ 50 จะทำให้มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln IM_{jt}$) จากประเทศคู่ค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.192

ตัวแปรหุ่นเป็นสมาชิกอาเซียน (ASEAN_{jt}) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการส่งเสริมการขยายตัวทางการค้าโดยการลดภาษีสินค้าและยกเลิกมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีภายในอาเซียน ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากสปป.ลาวและประเทศคู่ค้าเป็นสมาชิกอาเซียนจะทำให้มูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln IM_{jt}$) จากประเทศคู่ค้าลดลงร้อยละ 1.652 แสดงว่าสปป.ลาวใช้ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกอาเซียนเพื่อขยายการนำเข้าจากประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันยังไม่เต็มที่

4.4.3 ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการค้ารวม ($\ln Trade_{jt}$)

ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการค้ารวมโดยวิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดนัยทั่วไป (Generalized Least Squares (GLS)) วิธี Panel EGLS (Cross-section weights) และ White cross-section standard errors & covariance (d.f. corrected) ปรากฏละเอียดในตารางที่ 4.7 ดังนี้

จากตารางที่ 4.7 สมการ (a₃) เป็นการประมาณแบบจำลองมูลค่าการค้ารวมที่มีปัญหา (Multicollinearity) เนื่องจากตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{jt}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า ($\ln pcY_{jt}$) ตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน (ASEAN_{jt}) และตัวแปรมีพรมแดนร่วมกัน (BD_{jt}) มีค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า ($\ln D_{jt}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่

ตารางที่ 4.7 ผลการประมาณแบบจำลองมูลค่าการค้ารวม($\ln Trade_{i,t}$)

ตัวแปร	สมการ a_3	สมการ b_3
LNVI	76.66137** (0.0291)	1.139084*** (0.0000)
LNVIJ	-104.8282*** (0.0008)	0.982354*** (0.0000)
LNPCIJ	106.1216*** (0.0007)	-
LNPCI	-75.49525** (0.0312)	-
LNNJ	105.3104*** (0.0008)	-0.556003*** (0.0000)
LNNI	-76.04300** (0.0326)	-
LNRER	0.075604*** (0.0001)	0.130030*** (0.0000)
LNDIJ	-1.031713*** (0.0000)	-2.121560*** (0.0000)
LANIJ	1.288535*** (0.0000)	2.522659*** (0.0000)
BDIJ	2.999211*** (0.0000)	-
ASEANIJ	-0.200229 (0.2629)	-1.946355*** (0.0000)
C	-409.1628 (0.4293)	14.85223*** (0.0000)
Adjusted R-squared	0.948663	0.941741
S.E. of regression	0.991488	1.226121

หมายเหตุ: (1) ค่าในวงเล็บคือค่า Probability, (2) สัญลักษณ์ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%, (3) สัญลักษณ์ ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 5%, (4) สัญลักษณ์ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 10%
ที่มา: จากการคำนวณ

แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) และตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$), ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว($\ln N_{i,t}$) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) และตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{i,t}$) มีความสัมพันธ์กับตัว

แปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) ก่อนข้างสูง ซึ่งเป็นตัวแปรที่จะพิจารณาตัดออกจากแบบจำลอง

ส่วนสมการ (b_3) เป็นการประมาณแบบจำลองมูลค่าการค้ารวมที่ได้แก้ปัญหา (Multicollinearity) โดยวิธีการตัดตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กันสูงออกจากแบบจำลอง คือตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของสปป.ลาว($\ln pcY_{i,t}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงต่อหัวของประเทศคู่ค้า($\ln pcY_{j,t}$) ตัวแปรจำนวนประชากรของสปป.ลาว ($\ln N_{i,t}$) และตัวแปรมีพรมแดนร่วมกัน($BD_{ij,t}$) ส่วนตัวแปรเป็นสมาชิกอาเซียน($ASEAN_{ij,t}$) ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) และตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) ถึงแม้จะมีค่าความสัมพันธ์กันสูง แต่ยังคงเก็บไว้ในแบบจำลอง เนื่องจากเป็นตัวแปรสำคัญที่ใช้ตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ และการศึกษาในครั้งนี้เลือกใช้สมการ (b_3) เพื่อวิเคราะห์ผลแบบจำลองมูลค่าการค้ารวม ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการมูลค่าการค้ารวมในภาพรวมของสปป.ลาว กับประเทศคู่ค้าอาเซียน ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \ln Trade_{ij,t} = & 14.852 + 1.139 \ln Y_{i,t} + 0.982 \ln Y_{j,t} - 0.556 \ln N_{j,t} - 2.122 \ln D_{ij} \\ & (14.035)^{***} \quad (7.663)^{***} \quad (12.432)^{***} \quad (-21.774)^{***} \quad (-25.717)^{***} \\ & + 0.130 \ln RER_t + 2.523 LAN_{ij,t} - 1.946 ASEAN_{ij,t} \\ & (5.792)^{***} \quad (19.463)^{***} \quad (-15.735)^{***} \end{aligned}$$

R-squared = 0.961 Adjusted R-squared = 0.960

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บ คือค่า (t-statistic)

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%

จากผลการประมาณค่าสมการ (b_3) พบว่าตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{j,t}$) ตัวแปรจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า($\ln N_{j,t}$) ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของ สปป.ลาว($\ln RER_t$) และตัวแปรหุ้นเข้าใจภาษากันมากกว่าร้อยละ 50 ($LAN_{ij,t}$) มีเครื่องหมายเป็นไปตามสมมติฐานและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละหนึ่ง (1%) หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนตัวแปรหุ้นเป็นสมาชิกอาเซียน ($ASEAN_{ij,t}$) มีเครื่องหมายไม่เป็นไปตามสมมติฐานและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 1 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยสามารถอธิบายผลกระทบของตัวแปรอิสระต่างๆที่ส่งผลต่อมูลค่า

การค้ารวมในภาพรวมของสปป.ลาว($\ln Trade_{i,t}$) จากค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระในรูปแบบของค่าความยืดหยุ่น ได้ดังนี้

ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว($\ln Y_{i,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงกำลังซื้อและกำลังผลิตของสปป.ลาว หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาวเพิ่มสูงขึ้นสปป.ลาวก็สามารถซื้อและผลิตสินค้าได้มากขึ้น ทำให้มูลค่าการค้าระหว่างสปป.ลาวและประเทศคู่ค้าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริงในภาพรวมระหว่างสปป.ลาวและประเทศคู่ค้า($\ln Trade_{i,t}$) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.139 ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า($\ln Y_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงกำลังการผลิตและกำลังซื้อของประเทศคู่ค้า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้าเพิ่มสูงขึ้น ประเทศคู่ค้าของสปป.ลาวก็จะมีกำลังการผลิตและกำลังซื้อเพิ่มขึ้น ทำให้มูลค่าการค้าระหว่างสปป.ลาวและประเทศคู่ค้าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาวและประเทศคู่ค้า ($\ln Trade_{i,t}$) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.982 ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า($\ln N_{j,t}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการผลิตและการบริโภคควบคู่กันของประเทศคู่ค้า หากประเทศคู่ค้ามีจำนวนประชากรมากสะท้อนถึงการผลิตและการบริโภคที่เพิ่มขึ้นควบคู่กัน ซึ่งหากการผลิตที่เพิ่มขึ้นนั้นเป็นการผลิตเพื่อส่งออก ประเทศนั้นย่อมมีการนำเข้าเพื่อการบริโภคในประเทศเพิ่มขึ้น(บวก) แต่หากเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ การนำเข้าของประเทศนั้นย่อมลดลง(ลบ) ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้าเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาวและประเทศคู่ค้า($\ln Trade_{i,t}$) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.556 ในทิศทางตรงข้ามกัน เป็นเพราะจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้าของสปป.ลาวเพิ่มขึ้นทำให้การผลิตเพิ่มขึ้นแต่การผลิตเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ ดังนั้นทำให้การค้ากับสปป.ลาวลดลง

ตัวแปรระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า($\ln D_{ij}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงอุปสรรคที่มีต่อการค้า โดยสะท้อนถึงต้นทุนค่าขนส่งและเวลาในการขนส่ง ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากระยะห่างระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้าอยู่ไกลออกไป

ร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาวและประเทศคู่ค้า ($\ln Trade_{ijt}$) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 2.122 ในทิศทางตรงข้ามกัน

ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาว ($\ln RER_t$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการอ่อนค่าหรือการแข็งค่าของเงินกีบของสปป.ลาว ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของสปป.ลาวเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาวและประเทศคู่ค้า ($\ln Trade_{ijt}$) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.130 ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรหุ่นเข้าใจภาษาถิ่นมากกว่าร้อยละ 50 (LAN_{ijt}) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงความสะดวกในการติดต่อซื้อขายระหว่างสปป.ลาวกับประเทศคู่ค้า ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากสปป.ลาวและประเทศคู่ค้าเข้าใจภาษาถิ่นมากกว่าร้อยละ 50 จะทำให้มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาวและประเทศคู่ค้า ($\ln Trade_{ijt}$) เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.523

ตัวแปรหุ่นเป็นสมาชิกอาเซียน ($ASEAN_{ijt}$) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการส่งเสริมการขยายตัวทางการค้าโดยการลดภาษีสินค้าและยกเลิกมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีภายในอาเซียน ซึ่งผลการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า หากสปป.ลาวและประเทศคู่ค้าเป็นสมาชิกอาเซียนจะทำให้มูลค่าการค้ารวมที่แท้จริงในภาพรวมของสปป.ลาว และประเทศคู่ค้า ($\ln Trade_{ijt}$) ลดลงร้อยละ 1.946 แสดงว่าสปป.ลาวใช้ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกอาเซียนเพื่อขยายการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันยังไม่เต็มที่

จากนั้นได้ทดลองตัดตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสปป.ลาว ($\ln Y_{it}$) ออกจากแบบจำลองมูลค่าการส่งออกที่แท้จริงของสปป.ลาว ($\ln EX_{ijt}$) และตัดตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{jt}$) ออกจากแบบจำลองมูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงของสปป.ลาว ($\ln IM_{ijt}$) แล้วนำเอาแบบจำลองมูลค่าการส่งออกที่แท้จริงของสปป.ลาว ($\ln EX_{ijt}$) และแบบจำลองมูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงของสปป.ลาว ($\ln IM_{ijt}$) มาประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดขั้นทั่วไป (Generalized Least Squares (GLS)) วิธี Panel EGLS (Cross-section weights) และ White cross-section standard errors & covariance (d.f. corrected) ได้ผลการประมาณค่าดังนี้

ตารางที่ 4.8 ผลการประมาณแบบจำลอง $\ln EX_{i,t}$ และ $\ln IM_{i,t}$ ที่ตัดตัวแปร $\ln Y_{i,t}$ และ $\ln Y_{j,t}$

ตัวแปร	แบบจำลอง $\ln EX_{i,t}$	แบบจำลอง $\ln IM_{i,t}$
LNVI	-	1.643287*** (0.0000)
LNVI	0.726688*** (0.0000)	-
LNNJ	-0.405420*** (0.0000)	0.153666*** (0.0000)
LNDIJ	-1.609256*** (0.0000)	-1.348001*** (0.0000)
LNRER	0.128553*** (0.0041)	0.103428*** (0.0000)
LANIJ	4.015006*** (0.0000)	3.687416*** (0.0000)
ASEANIJ	-3.438472*** (0.0000)	-2.859222*** (0.0000)
C	19.59549*** (0.0000)	4.716015*** (0.0009)
Adjusted R-squared	0.832048	0.979581
S.E. of regression	1.990204	1.320157

หมายเหตุ: (1) ค่าในวงเล็บคือค่า Probability, (2) สัญลักษณ์ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%, (3) สัญลักษณ์ ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 5%, (4) สัญลักษณ์ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 10%
ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผลการประมาณค่าแบบจำลองมูลค่าการส่งออกที่แท้จริงของ สปป.ลาว ($\ln EX_{i,t}$) และแบบจำลองมูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงของ สปป.ลาว ($\ln IM_{i,t}$) ที่ได้ตัดตัวแปร ผลิตรวมมวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของ สปป.ลาว ($\ln Y_{i,t}$) และตัวแปรผลิตรวมมวลรวม ภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศคู่ค้า ($\ln Y_{j,t}$) ตามลำดับให้ผลคล้ายกันกับตอนที่ยังไม่ได้ตัดตัวแปรออก จะต่างแต่ตัวแปรจำนวนประชากรของประเทศคู่ค้า ($\ln N_{j,t}$) ที่ค่าสัมประสิทธิ์เปลี่ยนจากลบ เป็นบวก แต่ก็ยังเป็นไปตามสมมติฐาน